

4. KAPITOLA

Stežky k rivalitě

Nostalgie může mít mocný intoxikační účinek. Ohlížíme-li se zpět růžovými brýlemi, můžeme si vytvořit falešný obrázek minulosti, jenž si vybírá jen to nejlepší, zatímco ignoruje to nejhorší a obyčejné. Lpění na starých zlatých časech často vyvolává hřejivé vzpomínky na domněle lepší dny, avšak takové počínání může být klamné, zavádějící a chybné. Ve skutečnosti je dnešní svět téměř ve všech konkrétních ohledech lepší než svět minulosti.

Dnes narozené dítě bude ze statistického hlediska žít nejen déle než jeho rodiče, ale i déle než jeden každý z jeho předků. Oproti jakékoli minulé době bude větší počet dnes narozených dětí umět číst a psát, a to jak v absolutních číslech (s ohledem na růst celosvětové populace), tak i procentuálně. Přístup k čisté vodě a lékařské péči, k dostupné a rychlé dopravě, k energetickým a komunikačním sítím není jen vysoký, ale stále se zvyšující. Máme mnoho co oslavovat a těšit se na budoucnost.

Tím však není usnadněno vyrovnávání se se změnami. Není vždy snadné zachovat si optimismus, pokud se zdá, že se nacházíme ve špatné době na špatném místě. To je případ Spojených států, jimž se zdá, že vzestup Číny klade nejen zásadní otázky stran americké budoucnosti, ale také vrhá stín, který umožňuje pochopit nostalgii po domnělém zlatém věku 20. století. Může být obtížné smířit se s výprodejem jedné velké společnosti za druhou, od hotelových řetězců po firmy pronajímající letadla, od biotechnologií po divizi zařízení (*Appliance Business*) General Electric, jež byla kdysi perlou v koruně GE, firmy, představující svého času symbol amerického byznysu.⁴⁶⁸

Systém zažívá šok, když vidí, jak zahraniční kupci s plnými kufry hovotosti vykupují emblematické společnosti Západu. A to v neposlední řadě proto, že si sotva kdo dokázal představit kupce z oněch částí světa, o kterých je málo známo a jimž je věnováno jen málo pozornosti. To se netýká jen Spojených států, ale i Evropy, kde se některá nejznámější jména a značky – např. Volvo, londýnské taxíky, Warner Music či stavební kolos Strabag – dostaly do zahraničního vlastnictví, přičemž noví majitelé pocházejí většinou ze

zemí Hedvábných stezek. Nad jiné názorný příklad tohoto nového a často podivného světa poskytuje prodej největšího podílu ve firmě, jež provozuje lomy na carrarský mramor v Itálii, z něhož byl vystavěn římský Pantheon, katedrála v Sieně, mramorový triumfální oblouk v Londýně a památník míru, jenž stojí na pozemcích washingtonského Kapitolu. Největším akcionářem se stala rodina bin Ládinova, což znamená, že mramor, použitý na stavbu Věže svobody (mrakodrapu One World Trade Center) v New Yorku, pochází z lomů, které jsou nyní ve vlastnictví rodiny muže, odpovědného za zničení Dvojčat, stojících předtím na témže místě.⁴⁶⁹

Akvizice podobného typu vyvolaly závažné zpytování svědomí a výzvy, aby vláda takové prodeje zablokovala. Typickým příkladem je článek ve vlivném časopise *Industry Week*, jednom z nejstarších periodik v této branži, který má název „Máme Číňanům dovolit, aby si koupili jakoukoli společnost, po níž zatouží?“ Začíná slovy: „My Američané naprosto ignorujeme dlouhodobé důsledky toho, když umožníme cizím společnostem, aby si v podobě firem, půdy a zdrojů kupovaly majetek naší země. Vyprodáváme naši schopnost produkovat bohatství tím, že připouštíme, aby mnohé americké korporace skončily v rukou cizích vlastníků.“⁴⁷⁰

Někteří jdou ještě dále. „Mnozí Američané nechápou, co se odehrává v Číně a jak dobrými se jejich technologické společnosti staly“, uvedl senátor Mark Warner, jenž zasedá v senátním výboru pro zpravodajské služby. Je samo o sobě zlé, že se čínské firmy v oblasti moderních technologií staly celosvětově konkurenceschopnými. Zcela neodpustitelná je ale z Warnerova hlediska skutečnost, že americké společnosti se „tak zpronevěřily samy sobě, že šly na čínský trh“. Americký byznys se neprovinil ničím menším, než že „se prostitoval“.⁴⁷¹ Jak se ukázalo, patří k nim Facebook, jenž uzavřel partnerství o sdílení dat s přinejmenším čtyřmi velkými čínskými elektrotechnickými firmami, jež mají všechny úzké vazby na vládu v Pekingu.⁴⁷²

O postupu společností a jejich ochotě využít obchodních příležitostí výmluvně vypovídá skutečnost, že to nebylo zveřejněno během vysoce medializovaného slyšení ve Washingtonu, jak se uvádí v ostře formulovaném prohlášení výboru Sněmovny reprezentantů pro energetiku a obchod, na kterém se podíleli kongresmani obou politických stran.⁴⁷³ Oznámení bylo vydáno ještě předtím, než vyšlo najevo, že Facebook sdílí uživatelská data se čtyřmi firmami – Huawei, Lenovo, Oppo a TCL, které americká zpravodajská služba označila za výraznou hrozbu pro americkou národní bezpečnost.⁴⁷⁴

Bezohledná honba za ziskem se promítla do rozhodnutí Googlu vyvinout vyhledávač pod kódovým označením *Dragonfly*, který bude blokovat webové stránky a vyhledávání témat, jako jsou lidská práva, náboženství a další citlivé